

Při besedě se žáci zeptali studenta historie také na to, zda se osobně znal s Rudolfem Slánským

OPAVA – Hitler, Stalin a já. To je název filmového dokumentu režisérky Heleny Třeštíkové, který se stal ústředním tématem setkání žáků osmých tříd Základní školy Havlíčkova v Opavě se studentem druhého ročníku navazujícího studia programu Historické vědy Bc. Radovanem Krejčím. Toho si žáci pozvali jako hosta svého Filmového klubu Člověka v tísní – Jeden svět na školách, který jim pravidelně připravuje učitel, bývalý absolvent Slezské univerzity v Opavě, Mgr. Milan Freiberg.

Tentokrát se na základě výpovědi Hedy Blochové-Margoliové (podle druhého manžela později Heda Margoliová-Kovályová, pozn. autora) žáci seznámili s osudy židovských obyvatel naší země v několika obdobích a režimech – od druhé světové války přes neblahá padesátá léta až po rok 1968, kdy Heda svoji zem opustila. Osudy Hedy Blochové, mimo jiné dcery jednoho ze spoluzakladatelů známé pražské továrny Koh-i-noor byl velmi zajímavý, ale nutno přiznat, podobný, jako prožili stovky židů. I ji a jejího manžela čekal za války koncentrační tábor, dokonce se osobně potkala s Josefem Mengelem, po válce, kterou se štěstím s manželem přežili, přišlo pounorové rozčarování, následné zatčení manžela jako imperialistického špiona, jeho odsouzení v procesu s Rudolfem Slánským a v prosinci 1952 poprava. Po letech života v ponížení, diskriminaci a s pocitem vyřazení ze společnosti coby „manželky nepřítele lidu“ přišla naděje, která skončila invazí spojeneckých vojsk v srpnu 1968. Pro Hedu to byl podnět k tomu Československo definitivně opustit.

Už sledování filmu vyvolávalo u žáků různé emoce a pocity a ty se v následné besedě s Radovanem Krejčím proměnily v řadu otázek. Host z univerzity tak odpovídal na dotazy,

zda záběry z koncentračního tábora byly reálné, jaké osudy potkaly židy v komunistickém Československu padesátých let ale třeba i na to, zda se s lidmi, o kterých se v dokumentu vypráví, znal osobně. Mluvil o dobové propagandě či paradoxech, kdy v jednom záběru sledovali žáci slavnostní akt pojmenování továrny Letov jménem Rudolfa Slánského, aby vzápětí byli svědky soudu a popravy tohoto komunistického funkcionáře.

„U dnešních žáků je důležité, aby získali určitý vjem o tom, co se kdysi událo, že něco takového skutečně bylo, že je to reálné,“ vysvětlil Radovan důvod své návštěvy mezi žáky a dodal, že byl mile překvapen, když si někteří z jeho posluchačů z dokumentu leccos odnesli a zapamatovali.

Že práce se žáky není zbytečná, potvrdil i učitel Milan Freiberg: „Snažíme se žáky seznamovat s minulostí naší země a podporovat tak v nich určité názory a postoje směřující k zodpovědnosti a uvědomění si, že ne vždy se tu žilo tak bezstarostně a klidně jako dnes,“ říká Milan o smyslu filmových dokumentů ve škole. Jak řekl, v nedávné minulosti se už na podobných projekcích žáci setkali s disidentem, skautem či historikem. „Rád bych, aby se podobná setkání podařila připravit i nadále,“ naznačil Milan Freiberg, že se nejednalo o poslední setkání. V tom dalším by se žáci mohli pomocí dokumentu seznámit s osudy českých hokejových reprezentantů, kteří v roce 1950 místo na mistrovství světa putovali do komunistických lágrů. A opět u toho nebude chybět ani některý univerzitní historik.